

INFORMÁCIÓS és PÁLYATERVEZÉSI KARRIERÉPÍTÉSI TANÁCSADÁS az ELTE BTK DIÁKTANÁCSADÓ KÖZPONTJÁBAN

Munkavállalást Segítő Nyílt Napok '98

2. számú füzet

Szerkesztők: Bíró Edit és Tóth Veronika

A kiadvány a Magyar Országgyűlési Társadalmi Szervezetek Költségvetési Támogatását Előkészítő Bizottság támogatásával készült.

Az ELTE BTK Diáktanácsadó Központ kiadványa

Felelős kiadó: Dékáni Hivatal

A kiadvány sokszorosítása, újraközlése a kiadó engedélyével történhet

Budapest, 1998.

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)

TARTALOMJEGYZÉK

Ritoók Magda : Bevezető	4
Lisznyai Sándor : Az egyetemi képzés - alapképzés Interjú Balázs Gézával, az ELTE BTK dékánhelyettesével	5
Svéd Tamás : SIKERRE VITT PSZICHOLOGIA Interjú Dr. Varga Katalin a Hill International személyzeti tanácsadó cég ügyvezető igazgatójával	9
Monostori Brigitta : Karriertanácsadás a felsőoktatásban	14
Lisznyai Sándor : Számítógépes tesztelés és karriertanácsadás	16
Lisznyai Sándor : Vállalkozás és pályakezdő fiatalok	18
Bíró Edit : Amit a vállalkozóvá váláshoz tudni kell	24
Vállalkozást segítő szervezetek címjegyzéke	26
Cégismertető oldalak	27

Ritoók Magda :

BEVEZETŐ

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)

“Életpálya-tervezés”, “életpálya-építés”, életpályaépítési tanácsadás új kifejezések a magyar felsőoktatás szóhasználatában.

A hatvanas, hetvenes évek egyetemista ideálja mára megváltozott. A pályáját már gyermekkorában eldöntő, azon töretlenül végighaladó, megkezdett egyetemi tanulmányait a kezdettől az állam vizsgáig nyílegyenes vonalon elvégző egyetemista képét fölváltotta a változásra, változtatásra kész, új utakat, saját új lehetőségeit is folytonosan kereső és ezt egyetemi pályafutásával rugalmasan összehangolni képes ember. Erre lehetőséget, biztatást ad a megváltozott felsőoktatási rendszer, amely - az európai trendeknek megfelelően segíti a flexibilitást az életpálya-építésében.

Jelen rendezvényünk is ezt a célt szolgálja. Segítséget szeretne nyújtani az egyetemi évek alatti és az egyetemi évek utáni pályatervezéshez, munkába álláshoz, karrier építéshez mindenek előtt bölcsész hallgatók de a rendezvényt felkereső valamennyi látogató és diplomás szakember számára is.

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)

AZ EGYETEMI KÉPZÉS - ALAPKÉPZÉS

Interjú **Balázs Gézával**, az ELTE BTK dékánhelyettesével

Az interjút készítette: **Lisznyai Sándor**

Sokaknak az a benyomásuk a mai munkaerőpiaci viszonyokat elemezve, hogy a bölcsész szakmák mintha leértékelődtek volna - mind az egyetem belül, mind azon kívül.

Igen, ez a jelenség sajnos létezik. A 60-as, 70-es években az egyetemek bölcsészkarai, és ezen belül is különösen az ELTE BTK volt az egyik legigényesebb, legkeresettebb továbbtanulási lehetőség. Ennek akkor részben politikai okai voltak. A rendszerváltással természetesen ezek a viszonyok átrendeződtek: mára sokkal inkább a jogász- közgazdász irány lett népszerű. Azonban ez a jelenség sokkal összetettebb. A modern, nyugati nyelveket oktató szakok népszerűsége például nem csökkent. Ezekre a szakokra ma sem kisebb a túljelentkezés, mint ahogyan a pszichológiára és szociológiára sem - bár ez utóbbi már nem tartozik hozzánk. Emellett sokan elfeledkeznek a kis nyelvszakok sikerességéről - svéd, dán stb. - ezekkel könnyen el lehet helyezkedni az egyetem elvégzése után.

A tanári pálya népszerűsége egyértelműen csökkent. Az egyetem elvégzése után is sok a pályaelhagyó, de már az egyetemi képzés során is tapasztalható, hogy a tanárképes szakok hallgatóinak mintegy fele nem végzi el a tanárszakot. Pedig ez nem megterhelő többlet, pár tanegység elvégzését és ezzel egy újabb képesítés megszerzését jelentené. Ily módon azonban nem az adott szak (középiskolai) tanára lesz valakiből, hanem az adott területen dolgozó előadó. Ezt rövidtávú, káros szemléletnek tartom: az egyetem alatt egy kis többletmunkával egy újabb életpályát kaphatnának a hallgatók.

Az egyetem utáni sikerességet vagy sikertelenséget gyakran tulajdonítják az egyetemen megszerzhető nem-specifikus készségek függvényének. Ez olyan tudást jelent, amelyet nem tankönyvekből sajátíthatnak el a hallgatók - az egyetem szocializáló/nevelő hatását értik ezalatt.

Amennyiben az elmélet-gyakorlat kérdéséről van szó: sokan azt gondolják, az egyetemen sok a 'luxus', sok olyasmit tanítanak és tanulnak itt, ami nem közvetlenül kapcsolódik a mindennapi szakmai gyakorlathoz. Én azonban azt hiszem, ennek így kell lennie: vannak főiskolák, ahol a szűk értelemben vett szakmai képzés folyik, és vannak ilyen egyetemi szakok is (filológiamentes nyelvtanárképzés) - viszont az egyetemi képzés lényegéhez tartozik, hogy sokkal tágabb klasszikus tudást is közvetít. Emellett elég jó gyakorlati képzést is nyújt az egyetem adott esetben: nagyon jó a tanári módszertan, a pedagógiaképzés.

A kérdés másik értelme inkább az, milyen szociális, életvezetési készségek megszerzésére nyújt lehetőségeket az egyetem, amelyek később kritikusak lesznek a munkahelyi beválás szempontjából?

E tekintetben is nagy a választék az egyetemen. Valóban - az oktatók alulfizetettek, sokszor fáradtak, több mellékállásban is dolgoznak. De ne feledjük, a mi karunkon rengeteg műhely működik, sok tanárnak van saját iskolája, aurája. Gondolok itt az angolosok, pszichológusok hallgatói klubjára, a nyelvjárásgyűjtőkre, a történész szak kirándulásaira...

Több oka is lehet, hogy egy bölcsészhallgató miért választotta a szakját. Két dologról szeretném ezzel kapcsolatban megkérdezni. Elsőként: mi a véleménye arról, hogy a bölcsész pályákra sokan azért mennek, mert nincs jobb ötletük?

Igen - olykor mintha a reál tanulmányokban nyújtott teljesítmény kontraszelektálta volna az ide jelentkezőket. Létezik ez a "forrás". Szinte minden évben elkülöníthető a felvételizők egy óriási csoportja, amelyik még a minimális öt pontot sem éri el az írásbeli felvételin. Ezek a felvételizők lehet, hogy nem a szó valódi értelmében választották pályát, csak megpróbálkoztak egy számukra jól hangzó szakra bejutni: azonban ezek a fiatalok nem kerülnek hozzánk. Néhány egyetem valóban küzd ezzel a gonddal: ahová nincs ilyen mértékű túljelentkezés, ott fel kell venni az "öt pontos" diákokat is, akik nem valódi, megalapozott törekvéssel jelentkeztek.

Ez utóbbi egyetemek közül néhány esetében azonban éppen az a cél, hogy nem a felvételi, hanem maga az egyetemi teljesítmény válogasson a diákok közül. Ön szerint ez nem jobb stratégia?

A felvételinél sokkal igazságosabbnak tartom az egyetem alatti teljesítmény szigorúbb értékelését. Meg kellene adnunk a lehetőséget arra, hogy a középiskolai képzésben megjelenő hátrányos helyzetet kompenzálja, vagy legalább ne erősítse az egyetemi felvételi rendszer, az egyetemi beválás lehetőségei. Van egy mondás, mely szerint akit felvettek a bölcsészkarra, azt senki sem menti meg a diplomától. Pedig az ELTE-s diploma értékének, rangjának a megőrzése a hallgatóknak és az oktatóknak együttes érdekük!

A felvételi rendszer kiiktatásának egyetlen akadálya van: nagyon drága megoldás lenne mindenkit felvenni, ezt ma a gazdaság még nem bírná el.

A bölcsész hivatás (különösen a tanári) valamiféle kultúrmissziót tölt (vagy töltött?) be. Az egyetem tudatosan vállalja ezt a kultúramegőrző küldetését, vagy egyre inkább elveszti azt?

A pesti bölcsészkarai képzés karakterét apolitikus volta határozta és határozza meg ma is. A képzésben nem érvényesülnek a politika aktuális hatásai: a klasszikus tudományok konzervatív természete, autonóm fejlődése függetlenséget biztosít a bölcsészkaroknak ideológiai téren. Ez hagyomány, de a mai képzésre is jellemző. Ehhez a függetlenséghez, szerencsére, a színvonalas képzés is hozzátartozik: azt hiszem joggal mondhatom, büszkék lehetünk az egyetemre. Nemzetközi összehasonlításban is kiemelkedő professzoraink, oktatóink vannak.

Sajnos, az adottságokon túl a tudatos tudományszervezés már nem ilyen sikeres. Nincs jól meghatározott

tudománystratégiája az egyetemnek - nincs pénz arra, hogy egy-egy sikeres és még nagy eredmények előtt álló oktatót, kutatót, programot honoráljunk, menedzseljünk. Enélkül ezek az emberek jó esetben több állást vállalva pazarolják tehetségüket - rosszabb esetben elhagyják az egyetemet.

Tehát létezik ilyen kultúrmisszió, és az egyetem sikeresen képviseli ezt?

Lehetőségeihez képest igen. Egy konkrét példa: a kar nagyon sok B-szakot indít, amelyek az országban egyedülállóan színes választékot nyújtanak számos kisebb tudományterületről. A B szakok színessége - joggal mondhatjuk - a pesti bölcsészkar egyik sajátossága. Nagyon sokan kívülről jönnek az egyetemre ezekért a sehol máshol nem oktatót kis szakokért. Más kérdés, hogy a finanszírozás mindent elkövet ennek a színnek az elszűrítéséért.

A hallgatói érdekképviseléssel kapcsolatban: a diákok körében erős a “műveljük kertjeinket” attitűd, azaz csak akkor érzik fontosnak beavatkozni a “politikába”, ha “baj van”. Hogyan látja Ön ezt?

Igen, ez így van - ebben sajnos rosszabbak vagyunk, mint sok más egyetem, főiskola. Ennek persze az egyetemi polgárokon kívül álló okai is vannak. A kar szétagoltsága az egyik tényező: mind az oktatási épületek, mind a kollégiumok a városban szétszórva helyezkednek el. Nincs agóra, közösségi tér, ahol “szocializálódni”, információt kérni és kapni lehetne. Az Eötvös Klub hasonló funkciót töltött be annak idején, vágyam, hogy újra legyen közművelődés az egyetemen. Egy tanári klubnak nemcsak társas funkciói vannak - a tudományos munka szempontjából is fontos, hogy találkozzanak egymással például az angol szakon oktatók és a néprajzosok.

A legfontosabb kérdések természetesen az órákon dőlnek el: a tanárok személyisége köré szerveződő csoportok jelentik a későbbi tudományos-szakmai közösségek modelljét.

Maradjunk még egy kérdés erejéig az egyetemi szervezeteknél. A már említett apolitikus attitűdnek hátrányos következményei is lehetnek: az egyetemi élet nem ad teret a politikai nyilvánosság számára, a diákok nem vesznek részt aktívan az egyetemi közéletben.

Szerintem itt nincs összefüggés - a politikai nyilvánosság helyett egyébként is szerencsésebb lenne a közéleti nyilvánosság terminus. Ezeket a dolgokat nem lehet erőltetni, mint ahogyan az előbbi nem-specifikus készségek tanulását sem. Van akinek egyszerűen nincs szüksége arra, hogy az egyetemen tanulja meg a későbbi érvényesüléshez szükséges készségeket.

Egyébként nincs baj a hallgatói érdekképviseltek demokratizmusával - sőt, a HÖK-nek bizonyos területeken túl sok hatalma van. A demokrácia lényege egyébként nem a hatékony működés - inkább az, hogy a kölcsönös függőségek és a kölcsönös ellenőrzés lehetősége segít elkerülni azt, hogy egy-egy visszaélés hosszabb ideig fennmaradjon.

A pár évvel ezelőtt beindított egyetemi reform olyan kihívásokra igyekezett válaszolni, amelyek között fontos szerepet játszottak a Diáktanácsadó és a most előkészületben lévő Állásbörze törekvései is: ilyenek voltak a hallgatói képzés hatékonyabbá tétele, a képzés harmonizálása mind a nemzetközi képzési rendszerrel, mind a hazai piaci elvárásokkal. Hogyan látja ezt most, pár év elteltével?

Valóban pozitív változásokat is hozott - amennyiben szabadabbá tette a képzést. Mondják is rólunk: az ELTE BTK a bölcsészkarok zászlóshajója. Az egyszakos képzés lehetősége természetesen hasznos újítás, azonban az új rendszer egyenesen bátorítja e képzési forma felvételét. Ez a képzés sokoldalúsága, hasznossága ellen hat - nem is beszélve arról, hogy az egyetemnek mostantól kevesebb egy főre jutó normatív támogatást jelent.

Összefoglalva: mi lehet a legfontosabb tanács, amit a bölcsészhallgatóknak segíthet pályájuk kezdetén?

Egy diploma öt év alatt elértéktelenedik a mai viszonyok mellett. Sok minden megváltozik egy pályán ennyi idő alatt. Az egyetemi képzés - alapképzés, a diploma megszerzésével még semmit sem ért el az ember. A rendszeres önképzés, tanulás nemcsak az előrelépéshez, de a talponmaradáshoz is szükséges.

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)

SIKERRE VITT PSZICHOLÓGIA

Dr. Varga Katalin 1979-ben végzett az ELTE BTK pszichológia szakán. Jelenleg a Hill International személyzeti tanácsadó cég ügyvezető igazgatója.

Az interjút készítette: **Svéd Tamás**

-Milyen út vezetett idáig ?

Negyedéves koromtól dolgoztam a SZÁMOK-nál, s végzés után itt helyezkedtem el. Első látásra nem igazán feleltem meg az elvárásainak, egy negyvenes párttag férfit szerettek volna, én pedig lány voltam, fiatal és római-katolikus. Négyszer fél évig hosszabbították a szerződésemet, ezalatt nagyszerű munkakapcsolatokat alakítottam ki, megszerettük egymást és hét évig dolgoztam ott. Az összevonások után jöttem el. Közben -hogyan kezelni tudjam az ott dolgozók problémáit - megtanultam számítógépet programozni. Ez a második diplomám. Mikor átmentem a Volán -Tefu-hoz, egyik első dolgom volt hogy kiürítettem az udvart, kértem egy csuklós buszt és egy erős idegzetű sofőrt, és megfordultam az udvaron. Az ember értsen ahhoz amivel foglalkozik. Mindkét munkahelyem olyan volt, hogy a hivatalos feladatokat el lehetett végezni néhány óra alatt, így a többi időben már a SZÁMOK-nál vállalkozásba kezdtünk. Személyzeti tanácsadást, vezetők keresését végeztük külső cégek számára. Ezek a cégek azután utánam jöttek a Volán -Tefu-hoz is.

Végül 1989 októberében hívtak át a Hill International-hoz. Itt egy évig dolgoztam pszichológusként, míg 1990 szeptemberében felkértek, vezessem én a céget. Noha az emberek nagyon szerettek, nem éreztem magam alkalmasnak, de két hónapig gyözködtek, míg végül igent mondtam. Ekkor kellett megtanulnom kezelni a gazdasági ügyeket, a számvitelt, a közgazdaságtant. Szükség is volt rá, amikor a cég egyik tulajdonosa tönkrement, s ott álltunk az akkori évi 45 milliós forgalommal, egy 30 milliós a tulajdonostól "kapott" adóssággal a fejünk fölött. Végül sikerült minden bankkal megegyeznem, s olyan feltételekkel vehettem fel személyes hitelt, amilyeneket azóta sem sikerült megismételnie senkinek. De ismertek, és tudták kinek adják. Azóta a cég jórészt dolgozói tulajdonban van, folyamatosan fejlődünk, s mára mi vagyunk az egyik legjobb személyzeti tanácsadó cég Magyarországon. Csak minőségi munkát adunk ki a kezünk közül, s ez a legjobb mérce. Nálam minden tanácsadónak nemzetközi képzése van, s megvan a cég nemzetközi minősítése is.

-Minek készült 5,10,15 évesen ?

Először tanítónő, aztán biológia-földrajz szakos tanár szerettem volna lenni, míg osztályfőnököm el nem cipelt egy pályaválasztási tanácsadóba. Ott azt mondtam, ha nem tanár, akkor biológus vagy jogász lennék. Ők hümmögtek, majd azt javasolták válasszam a köztes formát, azaz legyek pszichológus. Először kinevettem őket, úgy érezve, esélytelen vagyok, hiszen akkortájt éppen oda volt a legnagyobb a túljelentkezés. Végül bejutottam, mert be akartam jutni.

-Mire emlékszik szívesen, és mire kevésbé szívesen az egyetemi évekből ?

Nekem -egy kivétellel - nagyon jó tanáraink voltak, a régi gárdából, s egyedül a politikai tárgyakkal voltak problémáim. Itt egy tanársegéd egyszer vizsga cím alatt megkérdezte tőlem, hogy őszintén, mit gondolok én a szocializmusról. Arra a válaszra, hogy az utópisztikus idealizmus általam ismert legjobb példája, kis híján eltanácsolt az egyetemről. Szerencsémre jelen volt az öreg, nagytekintélyű professzor, aki hosszan beszélgetett velem, például a világvallásokról, s végül adott egy ötöst. Akkortájt ez benne volt a pakliban.

-Mi a véleménye a jelenlegi bölcsészképzésről ?:

Jobban ismerem a debreceni egyetemet, de Pestről is érkeznek hozzám gyakorlatra diákok. A debrecenieknek több a gyakorlati érzékük, de általában szörnyen elméleti lett a képzés. A diákok gyorsan elszakadnak az élettől és valóságtól, s az egyetem kitermel egy rakás elvont, önmagával eltelt embert, telve világmegváltó gondolatokkal.

Persze sok a kivétel. A képzésnek azonban sokkal gyakorlatibbnak kellene lennie, s jobban oda kellene figyelni a kiválasztásra is. A bölcsészkar úgy tűnik vonzza a kevésbé tehetséges embereket, akik valójában nem is tudják mire jelentkeztek, s a végeredmény rengeteg megkeseredett, fásult boldogtalan, lelkileg halott felnőtt.

Erre az életre kellene nevelni az embereket, sokkal kevesebb értelmetlen tudománnyal és céltalan kutatással, s például a doktori képzésnek sincs sok értelme közvetlenül az egyetemi évek után. Magyarországon az emberi fej a legnagyobb érték, erre kellene legjobban vigyázni, s jelenleg éppen az oktatás megy tönkre. Az az ember akinek egy családot kell eltartania, ma már nem mehet tanítónak vagy tanárnak. A kontraszelektált tanárokon keresztül a gyerekekhez egy torzult értékrend jut el. A változáshoz pedig a kormánynak fel kellene ismernie, hogy az oktatás, az egészségügy és a kutatás azok az alapok, melyekre minden más épül.

Ma azok a nagyvállalatok mennek tönkre, melyek a legtöbb támogatást kapják, mivel nem válnak rugalmassá és nem fejlődnek. A kutatás más dolog. Ezt igenis kívülről kell támogatni, de meg kell nézni, mire adjuk ki a pénzünket. Ne csak abból legyen régész, akit a papája el tud tartani.

-A jelenlegi rendszer mellett mivel kellene egy egyetemistának eltöltenie az egyetemi éveket ?

Szerezzen gyakorlatot! Ha már van elképzelése, mihez kezd majd, menjen és próbálja ki. Három hét gyakorlat sokkal többet ér a tankönyvek elolvasásánál. Próbáljon ki minél több dolgot, hogy legyen miből választania, s megtudja, alkalmas-e a feladatra! Én klinikai pszichológusnak készültem, s végig csináltam egy kéthetes gyakorlatot. Jól csináltam, hogy aztán hazafelé egész úton rosszul legyek. Nem bírtam lelkileg, hogy például olvasni tanítsak egy eredetileg hatalmas tudású, de balesetet szenvedett embert. Meg tudtam volna szokni, de ha valamihez az embernek át kell formálnia önmagát, az már nem éri meg. Azt kell választani, ahol saját magadhoz képest a legjobb vagy. Én most elmondhatom, hogy a hobbimért kapom a fizetésemet.

Emellett nagyon fontos érteni a számítógépekhez. Nekem ezt nehéz megszoknom, de ma már elég azt tudni hogyan használjuk, s nem kell érteni hogyan működik. Ezzel együtt ma már sokan egyetértenek azzal amit tíz éve még egyedül állítottam: Bill Gates többet ártott a számítástechnikának, mint mindenki más együttvéve.

A nyelvtudás pedig elkerülhetetlen, s leginkább az angol az alap. A németek legtöbbször egy bizonyos szint felett beszél angolul. A franciák elvből utálnak minden idegen nyelvet, de ha mégis megszólalnak, úgy leginkább angolul teszik. S előbb-utóbb szükséges lesz egy szláv nyelv is, e kettővel már el lehet majd boldogulni. S noha én például nem szeretek a partnerrel annak saját nyelvén tárgyalni, hiszen amíg én keresem a szavakat, addig ő gondolkodik, azonban mindig mindenkinek jólesik, ha anyanyelvén köszöntjük és búcsúzunk el. Jordániában pedig csak úgy tudtam az arabok előtt megbecsülést szerezni 22 férfi közt, hogy arabul rendeltem és alkudoztam.

-Hogyan tud ma elhelyezkedni egy bölcsész ?

Nagyon nehezen. Míg tíz éve egy műszaki végzettséggel állt tanácsstalanul a tulajdonosa, mára megfordult a helyzet, informatikusból nem tudunk eleget képezni, s a humán területen csökkennek az esélyek.

Az elhelyezkedéshez nagy önismeret és kitartás kell, és alázat a szakma és az emberek iránt. Egy bölcsész elme lehet tanítani, kutatni, vagy mondjuk titkárnőnek négyszer annyiért. Ez most egy ilyen világ. Igaz, hogy sokszor egy titkárnő sokkal többet is dolgozik mondjuk egy "látszat"kutatónál.

Ugyanakkor ha csak lehet, meg kell próbálni elsősorban eltalálni az "igazit". A próbálgatásos körülményeket az egyetemi évek végéig be kell fejezni, ma már nyugaton sem veszik jó néven, ha valaki túl sűrűn változtat munkahelyet. Az első helyről való gyors menekülés talán még megbocsájtható, de utána legalább 3-4 évig illik egy helyen maradni. Ha egy nálunk jelentkező vezető életrajzában rövid idő alatt több váltás szerepel, már tudjuk, hogy valami nem stimmel, nem a mi emberünk. A mi cégünk többek közt arról nevezetes, hogy egy éves garanciát vállalunk az általunk ajánlottakért, azaz az illetőt egy évig nem kell kirúgni, s ő sem hagyja el a céget.

Ez az, amit megbecsülnek.

-Milyen elvárásai lehetnek egy diploma tulajdonosának ?

Semmilyenek. Egyrészt egy diploma ma már nagyon kevés, másrészt az a darab papír önmagában semmit sem jelent. Egyetemet szinte mindenki végezhet, emellett valamit le kell tenni az asztalra. A tudás a megbecsülendő érték, de ezt előbb be kell bizonyítani. Sok helyen ma már nem kérnek nyelvvizsgapapírt, de az illető tudjon

beszélni. A munka számít amit az ember kiad a kezéből.

-Mi kell ahhoz, hogy valakit felvegyenek a Hill International-hoz ?

Legyen nyugodt, nagyon rugalmas, rendkívül munkabíró, akár napi 14 órában nyújtson egyenletes teljesítményt, beszéljen nyelveket, értsen a számítógépekhez és bizonyos szint felett rendelkezzen pénzügyi, gazdasági ismeretekkel is.

Nem árt ha kétdiplomás, ez esetben egy humán - egy reál az ideális.

-Mit kap érte cserébe ?

Meglehetősen jó fizetést - teljesítményarányosan, bármikor anyagi és egyéb támogatást továbbképzésre, nyelvtanulásra, új dolgok elsajátítására, és nem utolsósorban egy olyan munkahelyi légkört, kollektívát amelyet nagyon kevés helyen talál. Ez a csapat átlagban havonta együtt vacsorázik, sokszor a vidéki központokból is felrándulnak ezen alkalmakra, negyedévente együtt kirándulunk, mondjuk megnézünk egy busójárást, s mindebben a családtagok is részt vesznek. A fiúk nyaranta együtt bérelnek egy házat a Balatonnál a családjaiknak, ahová pénteken délben utánuk mennek, s csak hétfő délre érnek vissza.

Egy kis csapat minden nyáron Tiszatúrázik.

Máig legkedvesebb feladataim közé tartozik az irodák ellátása virággal, a gondoskodás reggeliről és ebédre, mert ez nálunk ingyenes szolgáltatás.

-Nem sok ez a 14 óra mondjuk egy fiatalnak ?

Az első időkben ez általában 10 óra munkát 4 óra kemény tanulást jelent. Emellett persze sokan házat, lakást építenek, megérkeznek az első gyerekek. De ezt mindenki önként vállalja, dolgozhat kevesebbet kevesebbért. Én nagyon hajtós vagyok és valószínűleg kiválogatom, vonzom a hasonló típusokat. Úgy gondolom sokkal kiegyensúlyozottabb lehet valaki 12 órai munka után egy jó kollektívában, ahol azt teszi amit szeret, s hazaérve mondjuk három órát játszik a gyerekekkel, mint aki hat óra után idegesen, feszülten hazatérve rá sem tud nézni a gyerekeire.

Emellett a tizenórákba nálunk sokszor beleértik a sportot, mondjuk a reggeli egy óra squash-t, nálunk senki ne kapjon gyomorfekélyt a feszültségtől.

Ha pedig valaki ki akar ugrani fodrászhoz, hisz munkaidő előtt és után zárva vannak, megteheti. Általában egy év amíg betanul valaki, s a következőben bizonyíthatja, mit tud. Ezután akár lehet egy-egy rosszabb, lazább éve, már mutatott valamit.

-Tesznek-e különbséget nő és férfi között ?

Magyarországon ma már gyakorlatilag nincs különbség az esélyekben. Az első szintű vezetők között kevesebb a nő - nekik otthon is helyt kell állni. De nagyon kevés az olyan munkakör, ahol a nem is belejártuk kit ajánlunk - azért titkárnőnek lehetőleg nőt veszünk fel.

-Kit tart sikeres embernek ?

Azt az embert aki megtalálta a lelki egyensúlyát, a hosszú távú boldogságot, s noha természetesen vannak problémái, ezekre csak mint megoldandó feladatokra tekint, s háttérként megvan a saját kis problémamentes világa.

-Most milyen tervei vannak ?

Most kezdem úgy érezni, hogy kinőtt engem a cég.

Én érzésből vezettem, s ez mindaddig tökéletesen bevált, de a cég jelenlegi, s egyre növekvő méreténél mind nagyobb szükség lesz a racionalításra. Már van egy társam, s hamarosan teljesen átadom a vezetést. Továbbra is foglalkozni szeretnék a kiválasztással, oktatással, néhány problémás esettel, de remélem így több időm lesz olvasásra, tovább tanulhatok táncolni - lépést kell tartanom a párommal - s legelsősorban sokkal több időt szeretnék

eltölteni a kertemben. Ha itt feldolgozok egy papírhalmot, másnapra ott áll az asztalon egy ugyanolyan, de ha ott rendbeteszek egy ágyást, az másnap is rendben lesz. S a virágok, növények akkor fejlődnek a legjobban, ha foglalkozik velük, beszél hozzájuk az ember.

Monostori Brigitta:

KARRIERTANÁCSADÁS A FELSŐOKTATÁSBAN

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)

A rendszerváltás óta tudjuk, hogy egy diploma megszerzése a munkaerőpiaci érvényesülés egyik szükséges, de nem elégséges feltétele. A felsőoktatási intézmények lassacskán kénytelenek fel- és elismerni, hogy a hallgatók számára nyújtott szolgáltatások között szerepelnie kell a munkavállalási esélyeket növelő tanácsadásnak is.

Magyarországon a “karrier” szóhoz társult negatív jelentések miatt kezdetben maguk a hallgatók is idegenkedve fogadták a kezdeményezést, miszerint “tantarven” kívül (vagy mihamarabb azon belül) ingyen és folyamatosan megszerezhető legyenek azok az ismeretek, amelyek a diploma munkaerőpiaci értékesítését segítik elő.

Mi történik tulajdonképpen a karriertanácsadás során?

- A pályakezdő elmélyítheti *szakmai önismeretét*, felmérheti belső erőforrásait, melyekre megalapozottan építhet *önéletrajzot*, ha sikerült magfoglalnia *célkitűzéseit* és megtalálnia a *megvalósításhoz szükséges eszközöket*. Mindezt folyamatos segítséggel és támogatással, egy információs bázisra építve.
- Az álláskeresési technikákat csak az tudja célszerűen alkalmazni, akinek valamiféle jövőképe, közvetlen célja már kialakult. Ne feledd Seneca szavait: “Semmilyen szél sem kedvező annak a hajónak, amelyik nem tudja, melyik kikötőbe tart.” A karriertanácsadó “jól irányzott” kérdésekkel /a “Hol szeretnél élni?” -től a “Miért vállalnál felelősséget?” vagy a “Mit áldoznál ezért?”-ig/ a célok körvonalazásában is segítséget nyújt. Saját értékeidnek, képességeidnek és a munkaadó veled szemben támasztott elvárásainak ismeretében megtudod, hogy mely tulajdonságaidat érdemes egy önéletrajzban vagy egy interjúban kidomborítani, alátámasztva azon eredményekkel, amelyeket a sajátodnak mondatsz. Nem elegendő azt megtanulni, hogyan kell magabiztos fellépésűnek látszani: egy tapasztalt interjúkészítő gyorsan kiszúrja, ha alaptalan az önreklámozó stratégia.
- Nem könnyű egy vágyott állást úgy megszerezni, hogy a jelentkező semmit nem tud az állást meghirdető cégről, intézményről. Hasznos lehet minél több céginformáció begyűjtése, hogy legalább a szervezet típusát sikerüljön felismerni az első interjú előtt vagy alatt.
- Piacgazdasági körülmények között a munkavállalóktól szemléletváltást követelnek a munkaadók. A teljesítményhez és a pénzhez való viszony megváltozott, a “life-long education” pedig nem a büntetés egyik válogatott formája, hanem perspektívát adó és a továbblépés előfeltételét jelentő fogalom.
- Meg kell barátkozni a gondolattal, hogy egyre komolyabb kiválasztási eljárásokat alkalmaznak a munkaadók a lehető legoptimálisabb tulajdonságokkal rendelkező pályázó felkutatására, kiválasztására. Téves az az elképzelés, hogy egy ilyen megmérettetésre egy intelligencia- vagy személyiségteszt betanulásával lehet felkészülni. Hasznos azonban a nagy valószínűséggel felbukkanó feladattípusokkal megismerkedni, hogy a feladat újszerűsége miatti meglepettség ne vegyen el feleslegesen energiát, csökkentve ezáltal a teljesítményt.
- Tudnod kell, hogy hol férhetsz hozzá a legújabb tájékoztató folyóiratokhoz, hogy hol milyen álláshirdetéseket találhatsz, hogy hol leled meg a különböző önéletrajz-mintákat.

Néhány találkozás a karriertanácsadóval képessé tesz az önálló és hatékony karrierépítésre, a tartalmi, technikai és formai jegyek tökéletesítésére. Történhet mindez egyénileg és csoportosan. Figyeld az ELTE BTK Diáktanácsadó Központ témába vágó hirdetéseit! A kortárs segítőknél is érdeklődhetsz ügyeleti időben személyesen vagy telefonon a 267-09-66/5222-es számon.

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)

Lisznai Sándor:

SZÁMÍTÓGÉPES TESZTELÉS ÉS KARRIERTANÁCSADÁS

Az ELTE BTK DTK karrier-tanácsadója számára új vállalkozás, hogy a pályaválasztási tesztelés metódusait számítógépes segítséggel egészítse ki. Ennek néhány aspektusáról már beszámoltunk az előző publikáció közleményeiben, amely a pályatanácsadás nemzetközileg kifejlesztett segítő-szoftvereit (CHOICES), illetve a pályák bemutatásánál használt multimédiás eszközök felhasználását (a pályákról szóló videofilmek, számítógépes alkalmazásokkal összekapcsolva) mutatta be.

Ennek a munkának a legújabb aspektusa a tanácsadásban használt teszt módszerek számítógépes változatai, amely vállalkozás nemrég indult be a FETA Felsőoktatási Tanácsadás Egyesület és a DTK szakembereinek fejlesztésében. Ennek a munkának az eddigi eredményeiről és néhány pszichológiai aspektusáról számolunk be most röviden.

EMBER ÉS SZÁMÍTÓGÉP - KARRIERTANÁCSADÁS ÉS SZÁMÍTÓGÉP

A tanácsadó számára külön szerepet definiál az a feladat, hogy a technikai eszközöket egyszerre hatékonyan és humánusan használja fel a karrier-tanácsadás folyamata során. Pyle már 1985-ben kidolgozott egy modellt arra, hogyan lehet anélkül kihasználni a modern technika előnyeit, hogy annak "elidegenítő" vonatkozásai rontsák a karrier-tanácsadás amúgy is érzékeny munkáját. A modell (high tech - high touch, csúcstechnológia és jó kapcsolat néven) a csoportos tanácsadás és általában a csoportfoglalkozás szerepét hangsúlyozta ki, ami a minimumra csökkenti az elidegenítő hatásokat a csoportos együttlét facilitáló szerepére alapozva, másrészt a számítógépes információ-feldolgozás előnyei megmutatkozhatnak a konkrét célok megfogalmazása, az előnyök és hátrányok pontos elemzése stb. terén. A modell egyébként előrevetíti a számítógépek későbbi karrierjét a vállalati döntéshozó csoportok életében, ahol a csoportdöntés "racionalizálásában" a számítógép ma már elismert szerepet tölt be.

A SZÁMÍTÓGÉPES TESZTEK VALIDITÁSA

Felmerül a kérdés, hogy a számítógépre adaptált tesztek mennyire őrzik meg validitásukat és megbízhatóságukat a megszokott papír-ceruza(-tanácsadó) tesztekhez képest. A kérdés természetesen az eredeti tesztek validitásának kérdését veti fel: mire alapozható az, amit a tesztek mérnek?

A tesztek mögött általában az alábbi szociolingvisztikai összefüggést feltételezik, mint a tesztelés alapját: *A teszt-ítemek nyelvi megfogalmazása --> az adott populáció bizonyos jól elkülöníthető részére utal ---> ebből a "virtuális csoporttagságból" levonhatók következtetések arra az egyénre, aki a tesztet kitöltötte.*

A fentiekből látszik, hogy egy empirikus teszt valójában a nyelvi viselkedés szociológiai és pszichológiai törvényszerűségére épül (pontosabban a teszthelyzetben megvalósuló választás nyelvi elemeire). Mivel ebben a rendszerben mind a nyelvi elemek, mind a teszthelyzetben fontos, el nem hanyagolható szerepet töltenek be, a számítógépen megoldott tesztek esetében óvatosságnak kell lennünk. Ennek a lehetséges hátránynak a kiküszöbölése a számítógépes adatkezelés gyorsaságából következik: a teszteredmények összes jellemzője és statisztikai mutatója rendelkezésre áll (az egyes kitöltők személyi adatvédelmének figyelembevételével), így nyomon követhetők az esetleges anomáliák, az ítemek esetleges statisztikai jellemzői és a változtatás lehetséges iránya. Ez a számítógépes sztenderdizálás más több Nyugat-Európai egyetem karrier-tanácsadójában bevett rendszer, jó példa erre a leuveni katolikus egyetem (KU Leuven) számítógépes karrierlaborja, ahol a tesztbatteria kitöltése után már az előző kliens eredményeinek figyelembevételével lehet vizsgálni a sztenderdeket.

VISSZAJELZÉSEK A TESZTEREDMÉNYEKRŐL

Az előbbi példa a leuveni egyetemről felvetette a visszajelzések kérdését is: mivel a számítógépes tesztfeldolgozás automatikus, ezért könnyen megoldható, hogy rögtön a tesztek "kitöltése" után visszajelzést adjunk a kitöltőknek eredményeikről. A teszteredményekről való visszajelzés általában bonyolult etikai kérdéseket vet fel, éppen a fent említett validitás-probléma miatt: a teszteredmények kvázi szociológiai jelentését a kliensek (vagy éppen feletteseik, a szülők stb.) személyesnek és minősítő jellegűnek fogják fel.

Ez az attribúció nem volt jellemző a belga szakértők állítása szerint, bár a szakértői asszisztencia a visszajelzések során szerintük is szükséges. Két okból hiányozhat a teszteredmények "túlértelmezése" a számítógépes visszajelzés után: egyrészt a számítógépet valóban nehezebb

minősítő ágensként felfogni, mint a pszichológus pályatanácsadót, másrészt a pszichológiai és természettudományos kultúra is szerepet játszhat a tesztek eredményének tényleges megértésében.

Az ELTE DTK számára tervezett és részben megvalósult tesztprogramok fejlesztése során a teljes szakmai visszajelzés mellett döntöttünk: azaz a tesztek elvégzése után, a kitöltő életkori stb. adatai alapján lesz besorolva a) az irodalmi sztemderdek b) az eddigi felhasználók eredményei alapján. Ezt nem egészítettük ki értelmezéssel (azaz nem fordítottuk le az eredményeket jelző grafikonokat/ábrákat), mivel a téves attribúciók elsődleges forrásának valószínűleg éppen ezek az értelmezések tekinthetők, és másrészt, ami talán sokkal fontosabb: a kliens bevonása az eredmények értékelésébe egy fontos része lehet a segítő folyamatnak.

HIVATKOZÁSOK

Pyle, K., R.: High Tech/ High Touch: A synergy applicable to career development. Journal of career development, 1985 dec., 145-156

Report on the study trip at KU Leuven, 1997 November. Study trip report of ELTE DTK, unpublished manuscript.

Lisznyai Sándor:

VÁLLALKOZÁS ÉS PÁLYAKEZDŐ FIATALOK

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)

HUMÁN VÁLLALKOZÓK ÉS A VÁLLALKOZÁS TÁRSADALMI JELENTÉSE

A vállalkozás, a vállalkozó két jelentésben fordul elő a társadalmi szervezetek és a nyilvános véleményalkotás retorikájában: az egyik, szűkebb szakmai jelentés a tényleges vállalkozást jelenti, a törvény adta társasági keretek között (ami szintén tovább bontható az önfoglalkoztatás és a tényleges vállalkozás kategóriáira). A másik jelentés egy referencia csoportot jelent a társadalomban: azt az ideális attitűdegyüttest, amit 'elvárunk' egy sikeres embertől.

Ez utóbbi jelentés megalapozottsága nem kétséges, és mindenki könnyen rátalálhat néhányra azon okok közül, amelyek miatt a hivatalos ideológia, a jelen társadalmi kontextus vállalkozásbarát. Az egyéni felelősség hangsúlyozása, a kockázatvállalás, a szabad döntés, mind a vállalkozói attitűdegyüttes részeit képezik (Siposs, 1995). Ezek az értékek azonban sok tekintetben kényszerű alkalmazkodás eredményei: a sikeresség feltétele és egyik lehetséges megnyilvánulása is a vállalkozói tevékenység (Horváth, 1988). Ez azonban sok, hagyományosan "más szabályok szerint működő" társadalmi rendszer esetében ma is feszültséget okoz. Egy sajátos problémával találkozunk például a humán képzettségük és az egyetemi kutatók körében, amiről Hans Knip számolt be egy hollandiai integrációs tréning tapasztalatai alapján (Knip, 1997). Knip a pályák besorolásánál az egyetemi kutatók értékeit vizsgálva azt tapasztalta (és valószínűleg ez Magyarországra is érvényes), hogy ezen képzettségük egyszerre szeretnék az autonóm tevékenységet és alkotói szabadságot munkájuk során, másrészt a biztonságot, stabil jövőt is - amely a jelenlegi piaci viszonyok között nehezen valósítható meg egyszerre. A vállalkozás tehát nemcsak a szó szoros értelemben vett vállalkozók számára jelent kihívást, de általában is az adaptív viselkedés modellje, különösen a magyarhoz hasonló, fejlődő piacgazdaságokban. Ebben a rendszerben természetesen különleges helyet foglalnak el a bölcsészek: számukra egyrészt sokkal nagyobb kényszer, hogy bizonyítsák rátermettségüket, és ezt talán a vállalkozóvá válás útján is megtehetik. Miután a rendezvény, amelynek apropóján ez a kis írás született, elsősorban a leendő bölcsész pályakezdeőknek kíván segíteni, nem kerülhetjük el, hogy röviden utaljunk azokra a sajátos dilemmákra, amelyek a bölcsészek sajátos helyzetéből erednek. Bár sokan várják a trendek megfordulását (pl. Perczel, 1997), azonban sem a statisztikai adatok, sem a gyakorlat nem mutatják a bölcsész pályák felértékelődését a munkaerőpiacon. Sokkal inkább a közgazdász szakma árfolyamának emelkedését lehet tapasztalni, akár összehasonlításban a műszaki pályákkal (Vedres, 1997). Mindamelllett, hogy az egyetemi képzés jellege és besorolása is munkaerőpiaci tényező lehet, az egyetemen megszerzett tudás és kvalifikációk rugalmasabb jellege egyelőre még csak terv a felsőoktatás modernizációs törekvéseiben. Azaz: Magyarországon sokkal inkább zártak és elkülönülők egymástól az egyes pályák, mint ahogyan az a munkaerőpiaci követelmények ismeretében ajánlatos volna, és ez különöse a bölcsész pályákat választókra nézve hátrányos. Azonban az "ideális

eset"-ban sem jelentene sokkal könnyebb helyzetet: a "tudástőke merev erőforrás", nem lehetséges máról holnapra szakirányt, tudást, identitást cserélni. Érdekes ezzel kapcsolatban a vállalkozás, illetve a vállalkozásra való rátermettség kérdése: egyes kutatók (Vedres, 1997) szerint ez még merevebb erőforrás, mint a tudástőke: ez utóbbi egyetemeken pár év alatt megszerezhető, míg a vállalkozás, a vállalkozásra való képesség általában családi örökség. Ezt némely adatok alátámasztani látszanak (Czakó, 1997). Azaz a vállalkozás talán nem is olyan egyszerű válasz a munkaerőpiaci kihívásokra - előfordulhat, hogy valakiből nehezebben lesz vállalkozó, mint hogy egy új intellektuális pályára képezze át magát.

VÁLLALKOZÁS --- HIVATALI KARRIER --- VÁLLALKOZÁS

A pályakezdő diplomás fiatalok gyakran szembesülnek egy jellemző problémával; ahhoz, hogy jó álláshoz jussanak szakmájukban, szakmai gyakorlatot várnak el tőlük; ezt azonban azokban a pozíciókban tudnák megszerezni, ahol a bekerüléshez ez feltétel. Ennek a "huszonkettes csapdájának" az egyik lehetséges feloldása az önálló fellépés a szakmában: amely első próbálkozás sok esetben elsődlegesen a referencia szerepét tölti be (ill. a szakmai tapasztalatét) a későbbi hivatali karrier során.

A nagy munkaadó cégek részéről is elfogadott az ilyen fiatalok foglalkoztatása, ami részükről érthető: a fiatal saját kontójára próbálkozik az első időkben, saját maga fizeti meg a tanulópénzt a cég helyett. A fiatalok közül sokaknak szintén jobban megfelel az első, botladozó lépéseket önállóan megtenni, mint sokadrangú hivatalnokként, a ranglétra alján egy cég alkalmazottjaként.

Valahol a pálya betetőzéseként persze sokak előtt lebeg a 'saját üzlet' beindításának lehetősége, a tapasztalatok megszerzése után. Ez a törekvés, első látásra, nem illeszkedik igazán a foglalkoztató cégek érdekeihez - valójában nagyon jól kiegészítik egymást. Menedzserként általában fiatalokat részesítenek előnyben a vállalatok, míg a tulajdonos szerepében már inkább a tapasztalat számít.

A vállalkozás jogi keretei teljes egészében átalakultak a rendszerváltást követő évek óta. A vállalkozás és a vállalkozó 1990-1991-ben nemcsak a valós életben jelentett mást, de ezt az általános vélekedés is tükrözte: a vállalkozó a zavarosban halászó, gyorsan meggazdagodó, ügyeskedő valaki. Míg a vállalkozás keretei megszilárdultak, átláthatóbbak lettek az utóbbi évek alatt, addig a közvélekedés még ma is sokban tükrözi a korábbi kaotikus állapotokat. Sok esetben ezzel magyarázható a fiatalok egy részének, különösen a humán műveltségűek idegenkedése az érvényesülés ezen formájától. Ennek ellenére a vállalkozó kedv hagyományosan a fiatalokhoz köthető tulajdonság, mint ahogyan azt az alábbi adatok is szemléltetik:

A vállalkozói hajlandóság életkor szerinti megoszlása (százalékban)

(forrás: Lengyel, 1996, BKE-TÁRKI-KSH)

életkor	szívesen vállalkozna	attól függ	nem akar
-30	44,5	14,9	40,6
31-40	36,4	14,5	49,0
41-50	30,6	13,0	50,3
51-60	16,5	6,0	78,5
61-	6,6	3,2	90,2
összesen:	26,7	10,0	63,3

(4073 értékelt személy alapján)

A vállalkozói hajlandóság tehát egyszerűen fordított arányban áll az életkorról: a potenciális vállalkozók nagy része tehát fiatal.

A NŐK ÉS A VÁLLALKOZÁS

"a diplomás, elvált, mellékállásban vállalkozó nő"

A bölcsészekkel kapcsolatban egy fontos aspektust nem hagyhatunk figyelmen kívül: a bölcsészkarokon tanulók nagy része (kb. kétharmada) nő. A nők sok tekintetben máshogyan lesznek vállalkozók, alkalmazottak, mint a férfiak, és máshogy is végzik munkájukat az adott jogi kereteken belül.

A Nyugat-Európai országokban egy 1993-as felmérés szerint a vállalkozók között a nők aránya 14 és 37 százalék között mozog (a legalacsonyabb, 14% Görögországban, a legmagasabb 37% pedig Spanyolországban).

Ugyanekkor Magyarországon ez az arány meglepően magasabb, és növekvő tendenciát mutat: az 1990 előtt alapított vállalkozásokat közel 30%-ban nők hozták létre, 1990 után ugyanez az arány 41%. Egy nemrégiben készült elemzés szerint (Nagy, 1996) nem csak az arány, de a strukturális eloszlás is különböző a Nyugat-Európai országokhoz képest: míg utóbbiakra az jellemző, hogy a férfiak a 'modern' területeken vállalkoznak, a nők a 'tradicionális' ágazatokban alapítanak vállalkozást, itthon ugyanez nem érvényesül.

Ha magyarázatokat keresünk erre a helyzetre, kiderül, hogy a nem a közhelyes magyarázatokról van szó: a nők által alapított vállalkozások nagy része *nem kényszervállalkozás* (62% pozitív motivációból alakult a felsőfokú végzettségűek körében). A vállalkozó nők vállalkozásindításában *nem volt jellemző sem a munkanélküliség nyomása* (Magyarországon, részben szintén eltérő módon a nyugati mintától, a nők körében nem nagyobb a munkanélküliség mint a férfiaknál), *sem a munkahelyi hierarchia diszkriminatív hatása*, sőt még *a családi munkamegosztással való jobban összeegyeztethetőség* (pl. a vállalkozás rugalmasabb munkarendje mellett jutna idő a gyermeknevelésre).

Ezzel szemben igaz az, hogy a nők által futtatott vállalkozások *kisebb volumenűek*, mint a férfiak vállalkozásai, és jellegzetesen a szolgáltatásban és a szellemi szférákban tevékenykednek. Mint fentebb arról szó volt, a családi élettel való jobb összeegyeztethetőség nem motiválja a nőket arra, hogy önfoglalkoztatás/kisvállalkozás keretében dolgozzanak, de éppen ellenkező módon ez a tendencia érvényesül: az elvált nők körében nemcsak a vállalkozás, de az ezzel esetlegesen együtt járó túlhasználtság, "önkizsákmányoló" életmód is gyakoribb.

VÁLLALKOZÁS ÉS FELSŐOKTATÁS

Az egyetemi polgárok és a vállalkozás kapcsolata nem csak individuális szinten képzelhető el, felmerül a kérdés: ahelyett, hogy a sokszor nehéz munkaerőpiaci helyzet egyik lehetséges megoldásaként értelmeznénk a fiatal pályakezdők vállalkozó attitűdjét, nem lehet-e ez egy megoldási kísérlet az egész felsőoktatási rendszer válsága számára.

A felsőoktatási rendszer, természetesen, nem mindenki szerint van válságban: azonban a felsőoktatás finanszírozásának néhány aspektusa nemzetközi összehasonlításban is jellemzőnek tekinthető. Palfreyman (1994) a brit felsőoktatási rendszer kapcsán az Angliában 1981 utáni időszakot a felsőoktatás szempontjából az alábbiak szerint jellemzi:

- a szűk elitképzésből szélesebb rétegek felé fordul,
- a kormányzat megnyirbálja az egyetemek költségvetését, általában visszafogja a felsőoktatási kiadásokat,
- teret enged a piaci folyamatoknak,
- költségérzékenységet vár el a pénz elköltésénél.

Ezek a változások (különböző gazdasági okok miatt) 1979 után érték el a brit gazdaságot és azon keresztül a felsőoktatást: talán nem sántít nagyon a párhuzam, ha a gazdasági megszorító intézkedések hatását a felsőoktatásra az itthoni viszonyokra vonatkozóan elemezzük.

Az egyetemi pénzteremtő vállalkozások két részre tagolódnak: a *tudományos* újítások jövedelmező felhasználása (ide sorolható azonban az önköltséges kurzusok tartása, szerződéses kutatások végzése, rövid tanfolyamok tartása); másrészt a *nem közvetlenül tudományos tevékenységekből* származó jövedelemteremtő források (konferenciaszervezés, audiovizuális és nyelvi laborok szolgáltatásai, létesítmények hasznosítása).

Az új koncepció Angliában nemcsak bátorította, de kifejezetten elvárta a külső források feltérképezését és mozgósítását az egyetemeken esetében, és ez az egyetemi intézményrendszer változását, a belső vállalkozást elősegítő alrendszerek infrastruktúrájának kialakítását és az egyetemi vállalkozói kultúra kialakulását eredményezte.

Az új intézményrendszerekkel kapcsolatban Szirmai (Szirmai, 1990) az amerikai egyetemeken (a Reagan-kormányzat hasonló gazdaságpolitikája miatt) lezajlott hasonló példákat ír le, ezek között például az "inkubátorházak" vállalkozástámogató intézményét. Ez a lehetőség ismét visszautal a fiatalok vállalkozási lehetőségeire: az elnevezés a tényleges, szülészetben alkalmazott inkubátorról kapta a nevét. Sok amerikai egyetem mellett működik inkubátor-központ, ahol ingyenes tanácsadással, piackutatással, könyvvitellel segítik az induló vállalkozásokat, nem utolsósorban megtakarítva a vállalkozás beindításának nagy infrastrukturális költségeit (telefax, xerox, számítógéphasználat, stb.) a fiatalok számára. Ezekben az inkubátorokban a diákok tanulmányozhatják a vállalkozások problémáit. Az egyetemnek ugyanakkor ez haszonnal is járhat, és csak egyszeri befektetést igényel. A csúcstechnológiát igénylő vállalkozásokra épült inkubátorokban hasznosulhatnak az egyetemi oktatók és a diákok tanulmányai során felmerült ötletei.

Az egyetemi vállalkozás hozzáállásbeli, a vállalkozás kultúráját érintő aspektusait tekintve a szerzők (Palfreyman, 1994) felhívják a figyelmet arra, hogy az egyetemeknek nehezebb dolguk van, mint más cégeknek: amellet, hogy meg kell valósítaniuk a már idézett önmenedzselő funkciókat, eredeti tevékenységükről, a kutatásról és képzésről sem szabad elfeledkezniük. A vállalkozói kultúra terjedésének az egyetemen belül éppen ez a legfőbb akadálya: az egyetemi menedzsment (jó esetben) elsősorban ezt a kultúramegőrző funkciót tartja szem előtt, és ezzel ellentétesnek érzi az "újszerű" menedzserfunkciókat. Ebből az egyik kiút lehet az, ha két párhuzamos menedzsmentet képzelünk el a közszolgálati intézmények élére. A másik megoldás, ha a különböző menedzsment-stílusok támogatásával ("paracs és ellenőrzés" vs. "konzultáció és előkészítés") a vállalkozásnak és hatékony, felelős munkának kedvező környezet megteremtésével próbáljuk elindítani vagy könnyebbé tenni az intézményes változásokat.

A párhuzam érvényessége a magyar felsőoktatásra nézve egyfelől nem kétséges: a gazdasági megszorító intézkedések, a felsőoktatás racionalizálása ma is élő kérdés. A változásokat tekintve, az egyetemi vállalkozás kérdése ezzel szemben csak a legutóbbi időkben merült fel mint "az egyetemeken válasza a gazdasági szigorításokra". Az intézményes és infrastrukturális változások még idáig sem jutottak el. Pedig ezek a törekvések nem újjak Magyarországon: már 1985-ben (még a KISZ Budapesti Bizottságának szervezésében!) létrejött az Első Felsőoktatási Vállalkozói Tanács (Összefoglaló..., 1985), amely az egyetemen belüli (gazdasági) vállalkozások lehetséges perspektívájáról, intézményes és ideológiai akadályairól számolt be. Ma azonban a vállalkozások ilyen jellegű facilitálása sajnos nem az egyetemekenről kiinduló kezdeményezés (az első magyar "inkubátor" is MKM támogatással indul be a közeljövőben).

IRODALOM

Bloom, Allen: Középpontban a karrier? Korunk, 1992/1.

Czakó Ágnes: Kisvállalkozások a kilencvenes évek elején. Szociológiai Szemle, 1997/3.

Czakó Á., Kuczi T., Lengyel Gy., Vajda Á.: Vállalkozók és vállalkozások. KSH-BKE Szociológia Tanszék, Budapest, 1994.

Horváth Gitta: Távolodás az ember világtól vagy előny a kreativitásnak? Ergonómia, 1988/2. 89-93.

Knip, H.: Career development training for university lecturers. Presentation at a professional meeting in Utrecht, the Netherlands, at CBA (division of the University of Utrecht), November 1997.

Kuczi Tibor: A vállalkozók társadalmi tőkái az átalakulásban. Századvég, 1996 nyár.

Lengyel György: A vállalkozói hajlandóság Magyarországon, 1988-1995.

In; Lengyel György (szerk.)

Vállalkozók és vállalkozói hajlandóság. Közhasznú Tanulmányi Központ, Budapest, 1996.

Molnár Péter, Szegő Szilvia: Ifjúság: Tanulás és munka a munkanélküliség fenyegetettségében. Társadalmi Szemle, 1997/1. 15-33.

Nagy Beáta: Üzletasszonyok és üzletemberek. Férfi és női vállalkozók az 1990-es évek elején. In: Lengyel

Összefoglaló az első felsőoktatási vállalkozói tanácsról. Ifjúsági Szemle, 1985/3. 83-86.

Perczel Tamás: ...úgy is érezhetnék, övék a jövő. (interjú). Információs és pályatervezési karrierépítési tanácsadás az ELTE BTK DTK-ban, Budapest, 1997.

Siposs Zoltán: Amerikai karrier. Menedzser Piac, 1995/2.

Siposs Zoltán: Az Álomkereskedő. Menedzser Piac, 1995/1.

Szirmai Péter: Kisvállalkozások Amerikában. Vezetéstudomány, 1990/12. 22-26.

György (szerk.): Vállalkozók és vállalkozói hajlandóság. Közszolgálati Tanulmányi Központ, Budapest, 1996.

Palfreyman: Új menedzserszemlélet - a racionalizálás hatása a felsőoktatásra. Educatio, 1994/2 245-254.

Schumpeter, J.: A vállalkozó. Szociológiai füzetek, 1982.

Varga Anna: A fiatalok munkaerőpiaci helyzete. Statisztikai Szemle, 1997 November 940-953.

Vedres Balázs: "Ökonokrata" menedzser elit - az átalakulás nyertesei? Szociológiai Szemle, 1997/1 111-132.

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)

AMIT TUDNI KELL A VÁLLALKOZÓVÁ VÁLÁSHOZ

(összeállította Bíró Edit a "Ha vállalkozó akarsz lenni" című távoktatási program kiadványa alapján)

Azoknak a bölcsész hallgatóknak kívánok tájékoztatást adni a (vállalkozóvá váláshoz) szükséges ismeretekről, akik elhatározták, hogy saját erőforrásaikra, tudásukra támaszkodva önálló vállalkozásba kezdenek.

Az önállóság a vállalkozói lét egyik legnagyobb előnye. Sok esetben hasznos lehet a vállalkozói igazolvány mellett a számlaképeség: pl. fordításnál, nyelvoktatásnál, sokszor meghatározó feltétele lehet a munka elnyerésének. Egy vállalkozó maga ura, bukás esetén tönkre mehet, siker esetén övé a profit.

Azáltal, hogy a vállalkozás egy adott társadalmi, gazdasági közegben működik része, egy gazdasági rendszernek. A vállalkozó nem függetlenítheti magát a rendszer egészétől, saját célját csak úgy tudja megvalósítani, ha figyelembe veszi az őt körülvevő környezeti tényezőket, hatásokat.

A **piac** alapvető funkciója a kereslet és kínálat találkozásának és egymásra hatásának lehetővé tétele. A vállalkozás

többféle bemenettel, termelési tényezővel gazdálkodik, és különböző termelő és szolgáltató tevékenységeket végez. Ezek különböző részpiacokat képeznek: tőkét (akár tudás is lehet), pénzt, árut, és munkaerőt forgalmazó piacokat.

Fontos meghatározó szerepet játszik az a térség, amelyben a piac közvetlenül működik. Ez alkotja azt a társadalmi közeget, amely lényegesen befolyásolja a vállalkozás működését.

A helyi önkormányzat - rendeleteket alkot, engedélyeket ad ki (amelyeket a vállalkozóknak is figyelembe kell vennie),

- komoly hatást gyakorol a piacra (megrendelőként, pályázatóként, foglalkoztatóként és a helyi adók rendszerén keresztül),

- alakítja a vállalkozások infrastruktúráját és a helyi lehetőséget (pl.: vállalkozástámogatás).

Helyi intézmények (ilyenek pl.: érdekvédelmi szervezetek, oktatási intézmények, környezet és műemlékvédelem, stb.)

Helyi társadalmi mozgalmak (közvetlenül vagy közvetve befolyásolhatják a vállalkozás működését).

Minden olyan vállalkozás létrehozható amely biztosítani tudja maga számára az induláshoz és a folyamatos működéshez szükséges feltételeket és remélhető hogy a piac visszaigazolja a vállalkozás létjogosultságát.

A vállalkozáshoz választható egyéni illetve társasági típusok:

Az **egyéni vállalkozást** egyszerű bejelentés alapján a települési önkormányzat által kiadott vállalkozói igazolvány birtokában lehet elkezdni. Az egyéni vállalkozás alanyi jog, nincs méretbeli megkötöttség, nincs tevékenységi kötelezettség. Először az Önkormányzatnál kell érdeklődni, ott elmondják az engedély megszerzéséhez szükséges tudnivalókat. **A kevés pénzzel rendelkező pályakezdőnek ez a legolcsóbb és legegyszerűbb vállalkozási forma, mindössze az erkölcsi bizonyítványhoz szükséges okmánybélyeg árával kell rendelkezni.** Felelőssége korlátlan.

A legegyszerűbb társasági forma a **közkereseti társaság (Kkt)**. Jogi személyiséggel nem rendelkezik. Egy tag egy szavazattal rendelkezik, a nyereség/veszteség közös, a vagyoni hozzájárulás vagy más tényezők arányában oszlik. Vagyonukkal felelnek, ezen túl felelősségük korlátlan és egyetemleges.

A **betéti társaság (Bt)** két részből áll: - belfogókból, akik a Kkt szabályai szerint működnek,

- külfogókból, akik főleg tőkebevitellel vesznek részt.

Az alapítási és közzétételi költségei magasak (kb. 80e Ft-ra rúgnak), és a működési költségek is magasak, akár van bevétel, akár nincs.

A **korlátolt felelősségű társaság (Kft.)** tőkeerős, kis létszámú társaság, - csak komoly tőkével rendelkezőknek érdemes alapítani -(1 millió Ft készpénz és 3 millió Ft a minimális alaptőke).

A tagok felelőssége korlátolt, az ügyvezető felelőssége korlátlan.

A **szövetkezet** alapításához legalább 5 tag kell. A tagok személyes közreműködésével és vagyoni hozzájárulásával, demokratikus önkormányzat keretében működő, a tagok érdekeit szolgáló vállalkozás. Tagjai természetes és jogi személyek egyaránt lehetnek, maga a szövetkezet jogi személyiség.

A vállalkozás alapításához az állam csak azokat a minimálisan szükséges feltételeket írja elő, amelyek egy meghatározott gazdasági rend fenntartásához, a piaci szereplők kölcsönös védelméhez, a kötelezettségek számonkéréséhez és az ellenőrzéshez feltétlenül szükségesnek tart.

Az is megtörténhet, hogy idővel a vállalkozás “kinövi” korábbi szervezeti kereteit, ebben az esetben az egyes gazdasági társaságok alapítására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A csőd, felszámolás, végelszámolás

A Csődtörvény teremti meg a bajba jutott vállalkozások újbóli talpraállásának lehetőségét.

Csődeljárás a megmenthető, fizetéképtelenné vált vállalkozások újjászervezésére irányuló kísérlet. A fizetéképtelenné vált, meg nem menthető vállalkozások végleges megszüntetéséhez a felszámolási eljárás szükséges. A végelszámolás akkor következik be, ha a tulajdonosok valamilyen okból úgy döntöttek, hogy befejezik a vállalkozásukat.

Ha a vállalkozásnál elkerülhetetlenné vált a felszámolás, még mindig van lehetőség újrakezdéshez, hisz egy megújított tevékenységi körrel, szervezeti formával még létrehozható egy sikeres vállalkozás, de nagyon körültekintőnek kell lenni. A vállalkozás alapításához, a vállalkozás átalakulásához és az újrakezdéshez nagyon hasznos lehet a vállalkozásokat támogató szervezetek megkeresése.

Vállalkozást segítő szervezetek

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)

Budapesti Vállalkozásfejlesztési Központ

1072 Budapest, Rákóczi út 18., Tel.: 342 23 24

Budapesti Ifjúsági Vállalkozási Központ

1096 Budapest, Vendel u. 3., Tel.: 215 49 07

Életpálya Alapítvány

1096 Budapest, Vendel u. 3., Tel.: 215 76 51

Fővárosi Munkaügyi Központ

Foglalkoztatási Információs Tanácsadó

1039 Budapest, Heltai Jenő tér 7., Tel.: 243 86 70

Magyarországi Diákvállalkozások Érdekvédelmi Szövetsége

1092 Budapest, Kinizsi u. 1-7., Tel.: 217 64 26

A Diáktanácsadó Központ az ELTE BTK Diáktanácsadó, az ELTE BTK Pszichológiai Diáktanácsadó és az ELTE BTK Kortárs Segítő Csoport közötti együttműködés alapján jött létre, az MKM Programfinanszírozási Pályázatán nyert támogatással.

Pesti Barnabás u. 1. I. emelet 3/a

Tel.: 266 0966/5222

PSZICHOLÓGIAI TANÁCSADÁS

kARRIER TANÁCSADÁS	FÉLFOGADÁS	NÉV
hétfő	4-5	Murányi Irén
szerda	3-4	Lisznyai Sándor
szerda	4-5	Murányi Irén
csütörtök	3-5	Ritoók Magda

Amit a pszichológiai tanácsadásról tudni érdemes

Mi a pszichológiai tanácsadás?

Pszichológiai tanácsadás az az egy-egyórányi alkalom, amikor egyfolytában rólad van szó: beszélhetsz magadról vagy bármiről anélkül, hogy bárki leintene vagy beleásítana a mondandódba.

Mikor érdemes pszichológushoz fordulni?

- Bármikor, amikor azt gondolod, jól jönne egy pártatlan, külső ember véleménye
- Ha kíváncsi vagy saját magadra
- Nem kell hozzá sem megőrülni, sem bolondnak, sem betegnek lenni

Mire megyek a pszichológiai tanácsadással?

- Szert tehetsz némi önismeretre
- Együtt gondolkodhatsz a pszichológussal magadról
- Saját élményeiden keresztül tudhatsz meg valamit az emberi lélek sajátosságairól, működéséről

KORTÁRS SEGÍTŐ CSOPORT

kortárs TANÁCSADÁS	FÉLFOGADÁS	NÉV
hétfő	11-12:30	Deli Károly
kedd	2-3:30	Malik Rami
szerda	11-12:30	Monostori Brigitta
csütörtök	11-12:30	Sasvári Rita
péntek	9:30-11	Szmejkál Szabolcs

A diáktanácsadó szolgálatok a hallgatók intézményi szocializációjának megkönnyítésére szerveződnek, igyekeznek segíteni a beilleszkedési folyamat nehezebb periódusaiban. Kitüntetett bánásmódban kell részesíteniük az egyetemre frissen bekerült hallgatókat, hogy az új követelményrendszerrel való első találkozásuk ne traumatikus élmény legyen. Az önálló ügyintézés, életvezetés fortélyait legkésőbb a gólyatáborban meg kell tanítani, kívánatos lenne azonban már a középiskola utolsó évében elkezdni a felkészítést. A Diáktanácsadó Központban működő kortárs segítők a gólyatáborokban és a tárgyfelvételi időszakban folyamatosan a hallgatók rendelkezésére állnak, a szorgalmi és vizsgaidőszakban pedig munkanapokon másfél órás ügyeletet tartanak. A gólyák számára beilleszkedést segítő, egyetemi-kollégiumi önálló életvitelre felkészítő napokat szervezünk. A tanulástechnikai tréninget a vizsgaidőszakot megelőző hetekben, a tanári hatékonyságfejlesztő tréningek egy részét közvetlenül a tanítási gyakorlatok kezdete előtt tartjuk. Felvesszük a kapcsolatot azokkal a szakemberekkel, akik egy problématerület specialistái és vállaljuk azt a feladatot, amit a hozzánk irányított hallgatók segítése, támogatása, kezelése jelent.

COUNSELLING FOR FOREIGN STUDENTS

KÜLFÖLDI HALLGATÓK BEILLESZKEDÉSÉT SEGÍTŐ TANÁCSADÁS

külföldi hallgatók beilleszkedését segítő tanácsadás	félfogadás	név
csütörtök	2-3	Vajda Zsuzsa

A DTK feladatai között szerepel a külföldi egyetemisták beilleszkedésének segítése, mert ők még az elsőéveseknél is elesettebbek lehetnek nyelvi nehézségeik, valamint a lakóhely- és kultúráváltás miatt. A kulturális különbségek, sajátosságok mélyebb ismeretét feltételező tanácsadási munkát kulturális antropológus látja el. A támogatási rendszer kiépítésének előfeltétele, hogy tudjuk, milyen segítséget várnak tőlünk a külföldi hallgatók, így a számukra biztosított konzultációs időpontokban igényfelmérés is zajlik.

Among the tasks of the Students Counseling Center one is providing help for foreign students to integrate in the changed cultural environment. The problems of these foreign students can be even more difficult than of their Hungarian colleagues during the first terms, and these problems can stem from different sources e.g . housing problems, language difficulties, the adaptation to the new cultural context.

Counseling these students is an activity that requires additional knowledge in the field of the theory of cultural differences besides the standard counselling skills. In our counseling centre this task is accomplished by a qualified anthropologist who deals with this kind of problems.

A basic element of the shaping of the helping system is to be aware of the actual difficulties of the foreign students, and to find out about this set of problems we try to survey their needs in the given consulting hours.

*-információ

-tanácsadás

kariertanácsadás	félfogadás	név
kedd	1-2	Bíró Edit
csütörtök	9:30-11	Bíró Edit

hallgatót segíti:

- egyéni pályaut és pályakép megtervezésében,
- tájékoztatást kérhet a továbbtanulási, szakképzési és ösztöndíj-lehetőségekről,
- képességei, pálya-alkalmassága megismerésében,
- az egyetemmel párhuzamosan vagy az egyetem után elérhető munkavállalási lehetőségekről.

carrier* latin p út, amelyen valaki vagy valami közlekedik

karrier*fr p gyors, sikeres előmenetel, érvényesülés

“Török Sándor” Waldorf-pedagógiai Alapítvány

Pedagógiai Intézet Waldorf Tanárképzés

Solymár, 2083 József A. u. 41.

Tel/Fax: 06-26-360-145; Tel.: 06-26-363-053

1991 óta működik Magyarországon nappali-tagozatos Waldorf tanárképzés.

A solymári intézet a németországi, wittwn-anneni Waldorf-pedagógiai Intézet (Institut für Waldorfpädagogik) kihelyezett tagozata. Magyarországi szervezői és fenntartói a “Török Sándor” Waldorf-pedagógiai Alapítvány és az OKI Program-próbaév. A jelentkezés feltétele: érettségi és középszintű német vagy angol nyelvtudás (az órák egy része németül folyik, vendégdocensek közreműködésével) és a Waldorf-pedagógia alapelveinek, működésmódjának ismerete. A diplomát az államilag elismert witteni Waldorf-pedagógiai Intézet adja ki. A végzők osztálytanárok lehetnek a Waldorf-iskolákban az elsőtől a nyolcadik osztályig és emellett egy szaktól külön képesítést is nyernek. (Például: német mint idegen nyelv, kézimunka, kézművesség, stb.)

Főbb tantárgyak az alapozó éven: Rudolf Steiner élete és működése, a Waldorf-pedagógia, ismeretelmélet, gyermekszemlélet, történelemszemlélet, természettudományok, projektív geometria, művészetszemlélet, természeti világok és az ember, az emberi személyiség építése. Gyakorlati tárgyak: német, rajz, formarajz, plasztika, ének, zene, beszédképzés, euritmia, metodika-didaktika, felkészítés, a gyakorlatra, a gyakorlat értékelése, biodinamikus gazdaság - biodinamikus kertészet. Minden évben egy hónapos iskolában eltöltött gyakorlaton vesznek részt az első három évfolyam növendékei általában külföldi Waldorf-iskolákban. A negyedik év jelentős része gyakorlat.

Tervezünk **diplomások számára 2 éves nappali képzést** is, esetleg ösztöndíj lehetőséggel. Tervek szerint ez: 1 tanulmányi és egy gyakorlati évből állna.

A jelentkezéseket május 15-ig az Intézet címére kell megküldeniük a jelentkezőknek német vagy angol nyelvű kézzel írott önéletrajzzal és 4 db. fényképpel. A felvételi beszélgetésre júniusban kerül sor.

A jelentkezés feltétele: diploma, a német vagy az angol nyelv középszintű ismerete, a Waldorf-pedagógia alapelveinek, működésmódjának ismerete. Az évfolyamokat megfelelő számú és felkészültségű jelentkező esetén indítjuk.

Bővebb információk, szórólapok, tájékoztatók kérhetők: Waldorf-pedagógiai Intézet Solymár, 2083 József A. u. 41., Tel/Fax: 06-26-360-145. Illetve: “Török Sándor” Waldorf-pedagógiai Alapítvány Tel.: 06-26-363-054

Oktatási és Szolgáltató Bt.

1385 Budapest 62, Pf.: 836, Telefon: 269-0083, 302-3547, Telefon/Fax: 269-0084

**SZAKMAI UTAK, TOVÁBBKÉPZÉSEK,
NYELVTANULÁS,
TOVÁBBTANULÁS KÜLFÖLDÖN**

Általános, szakmai és üzleti nyelvtanfolyamok anyanyelvi környezetben

6 nyelv, 16 ország, 123 helyszín

Nemzetközileg elismert általános, üzleti és kereskedelmi nyelvvizsgák:

OIBEC, LCCI, TOEFL és mások

Heti 20-70 órás oktatás

Általános, közép- és főiskolai tanév college-okban

Egyetemi előkészítő kurzusok

Új!

SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉSEK:

Kaliforniában, Oxfordban, Semmeringen

4-Month Professional Diploma Programs, Marketing, Turizmus, Média, PR,
Informatika, Nemzetközi pénzügyek, kereskedelem, jog és egyéb témakörökben

Új!

TOVÁBBTANULÁS:

a Kaliforniai Egyetemen és az

ITM-nél (International Institute of Tourism and Management) Semmering, Ausztria

angol nyelven amerikai és angol vendégtanárokkal. Felvételi beszélgetés itthon,

kb. középfokú angol nyelvtudás, szükség esetén felzárkóztató tanfolyam nyáron

Új!

NYELVI TÁBOROK

gyerekeknek, festői környezetben

Ausztria, Németország, USA, Kanada, Anglia, Írország

COMPETMAN Bt. Kálmán Csilla, Zettisch Nándor Budapest, 1061 Jókai tér 1. I. 6.

Tel.: 269-0083, 302-3547, 331-1405 Fax: 269-0084 E-mail: compet@hunagry.net

Oktatási és Szolgáltató Bt.

1385 Budapest 62, Pf.: 836, Telefon: 269-0083, 302-3547, Telefon/Fax: 269-0084

A Competman 10 éve működő oktató-szolgáltató cég.

A Competman név a competent man(ager) szavakból alkotott fantáziánév,

amely egyben kifejezi a vállalkozás misszióját is: az általános emberi ill. a speciális vezetői kompetencia (hozzaértés, alkalmasság) fejlesztését.

E küldetésnek megfelelően alakultak a cég fő profiljai is:

„ Tréningek ”

„ Nyelvtanfolyamok, Szakmai továbbképzés, Továbbtanulás világszerte ”

„ Szervezetfejlesztés ”

• „ Állásközvetítés ”

Egy kis ízelítő tréning ajánlatunkból:

- vezetőképző: (döntéshozatal, stratégia, változásmenedzselés)
- vállalkozóképző: (Start-Up, SYOB)
- önérvényesítés, önmenedzselés
- marketing, eladástechnika, kommunikáció

PÁKA (Pozitív ÁllásKeresési Attitúd)

felvételi interjúra felkészítés (gyakorló humánpolitikai vezető és tréner segítségével)

bróker, orvoslátogató, területi képviselő, üzletkötő

Külföldi munkaerő-közvetítés

legalább két éves gyakorlattal rendelkező informatikusokat várunk amerikai cégek részére USA-beli munkavégzésre, akik az alábbi programozási nyelvek területén rendelkeznek gyakorlattal: Visual Basic Sybase, Oracle és SQL Server adatbázisokkal, SAS programozás, COBOL, CICS, DB2, C++ a Unix rendszeren, UNIX rendszer, Windows NT és Sybase adminisztrátor.

Új!

PS 2000 FOR WINDOWS: HUMÁN ERŐFORRÁS SOFTWARE

Referenciák:

Mol Rt., Malév Rt., Tatai Cserép Rt., EVM Rt., GE-Tungstam, DUNAFERR Rt., Shell-Interag Rt., ORFK, BASF-Knoll, KHVM, Johnson & Johnson, ELTE, BKE, PM

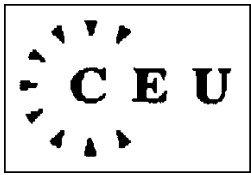
MKB Rt., AEROPLEX, Price Waterhouse, FŐBER Rt., UPJOHN Kft. ,

Gimnáziumok (Madách, Veres Péter, Kassák)

Országos Fordítói és Fordításhitelesítő

Iroda Rt.

Intézmény ill. cég neve	Országos Fordítói és Fordításhitelesítő Iroda Rt.
Alapítás éve	1869/1994
Székhely	1062 Budapest, Bajza u 52.
Tevékenységi terület	fordítások készítése, hitelesítése, tolmácsolás
Intézmény dolgozóinak száma	179 fő
A dolgozók átlagéletkora	40 év
A felsőfokú végzettségűek aránya	36%
Idén keresünk	hiány nyelveken (nem angol, német, francia, orosz) dolgozó munkatársakat
Egy diplomás kezdő keresete	20-60 000.-Ft
Különleges lehetőségek (továbbtanulási lehetőség, külföldi munka, szociális szolgáltatások, stb.)	EU jogharmonizációs anyag fordítási munkáiban való részvétel (elsősorban angol, esetleg francia, német nyelven)
Milyen feltételek meglétét kívánja az elhelyezkedni kívánó diplomástól:	szakfordítói/tolmács végzettséget igazoló okirat
Milyen tanácsuk lenne a diploma előtt álló hallgatóknak:	szakfordítói gyakorlat megszerzése, illetve posztgraduális képzésben való részvétel
Milyen lehetőséget tudnak nyújtani nem végzős hallgatóknak: (szakmai gyakorlat, szakdolgozat .....)	posztgraduális oktatásban való részvétel tanulmányi szerződés melletti támogatása

A Közép-Európai Egyetem (CEU) nemzetközileg elismert felsőoktatási intézmény, amely posztgraduális szintű oktatást kínál a társadalomtudományok területén. Az egyetem célja, hogy Közép- és Kelet-Európában, valamint a szovjet utódállamokban hozzájáruljon a nyílt társadalomfejlődéséhez egy olyan oktatási rendszer támogatásával, amelynek keretében a különböző eszméket kreatívan, kritikusan és összefüggéseikkel együtt vizsgálják. Az Egyetem emellett magas színvonalú kutatási és politikai elemző központ is, elősegíti a tudományos párbeszédet, miközben felkészíti diákjait arra, hogy a térség új vezető- és tudós generációjának tagjaiként szolgálják a régiót.

A Közép-Európai Egyetem 1991-ben olyan pánszovjet régiós intézményként jött létre, amely elkötelezte magát a közép- és kelet-európai régió, valamint a szovjet utódállamok oktatásának fejlesztése mellett.

Az Egyetem szervezeti egységes intézmény, amelyet az Igazgatótanács és a Szenátus irányít.

Magyarországon és Lengyelországban folyik oktatás, az adminisztráció Budapesten működik.

A Közép-Európai Egyetem hallgatói jelenleg tizenkét tanszéken szerezhetnek tízféle magiszteri (MA/MSc) fokozatot. Az oktatás angol nyelven folyik. Budapesten székel a Közgazdaságtudományi, Környezettudományi, Történelem, Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok, Jogtudományi (Összehasonlító" Alkotmányjogi, Nemzetközi Üzleti Jogi), Közép-Kortudományi, "Gender" Tanulmányok, Délkelet-Európai, Tanulmányok valamint a Politikatudományi Tanszék. Varsóban, a Lengyel Tudományos Akadémia Filozófiai Intézetével közösen működik a Szociológia Tanszék. A jogtudományi, a közép-kortudományi, a történelem, a politikatudományi és a szociológia tanszék doktori (PhD/SJD) programokat is kínál. Ezek mellett a Közép-Európai Egyetem Budapesten három MA és/vagy MPhil fokozatra felkészítő interdiszciplináris programot is elindított: emberi jogok, nacionalizmus, és társadalomelmélet témakörökben, amelyek közül az első kettő várhatóan a közeljövőben megkapja a magiszteri (MA) diploma nyújtására vonatkozó akkreditációt.

A Közép-Európai Egyetemet New York Állam Oktatásiügyi Hivatala akkreditálta.

A diákok

Közel 40 országból - elsősorban a közép-kelet-európai térségből, a szovjet utódállamokból, valamint Nyugat-Európából, Észak-Amerikából és Ázsiából -, származó diák tanul az Egyetemen. A diákok érdekének képviselőjét évente választott diáktanács látja el (e-mail: mai@ceu.hu)

A tanári kar

A Közép-Európai Egyetemen több mint 60, a világ számos országából érkezett tanár oktat.

Anyagi támogatás

A közép- és kelet-európai térségből, valamint a szovjet utódállamokból érkező diákok teljes ösztöndíjat kapnak. A más országokból érkező kiváló diákoknak - korlátozott számban - anyagi támogatás adható tanulmányi eredményüktől függően. (Az éves tandíj a régió kívüli országok állampolgárainak, 11.000 USD.) A diákok jelentős részének kollégiumi elhelyezést biztosítunk egyágyas, fürdőszobás lakrészekben (cím: 1106 Budapest, Kerepesi út 87., tel.: 327-3150, fax: 327- 3169). Különböző szervezetek, mint például a DAAD, az Osztrák Tudomány- és Kutatásügyi Minisztérium, a British Petrol, az Inter-Európa Bank, stb. is kínál ösztöndíj- és hitellehetőségeket.

Magiszteri (MA) és doktori (PhD) fokozatokat adó programok

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)

Budapest, Magyarország

Közgazdaságtudományi Tanszék

MA, akkreditáció: New York Állam Oktatásügyi Hivatala (USA)

Környezettudományi Tanszék

MsC, akkreditáció: Manchester University (Nagy-Britannia)

A Manchester University-vel közös PhD szerezhető

Történelem Tanszék

MA, akkreditáció: New York Állam Oktatásügyi Hivatala (USA)

PhD, akkreditáció: New York Állam Oktatásügyi Hivatala (USA)

Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok Tanszéke

MA, akkreditáció: Open University (Nagy-Britannia)

Jogtudományi Tanszék - - Összehasonlító alkotmányjog

- Nemzetközi üzleti jog

LLM, akkreditáció: New York Állam Oktatásügyi Hivatala (USA)

SJD, akkreditáció: New York Állam Oktatásügyi Hivatala (USA)

Középkortudományi Tanszék

MA, akkreditáció: New York Állam Oktatásügyi Hivatala (USA)

PhD, akkreditáció: New York Állam Oktatásügyi Hivatala (USA)

Politikatudományi Tanszék:

MA, akkreditáció: New York Állam Oktatásügyi Hivatala (USA)

PhD, akkreditáció: New York Állam Oktatásügyi Hivatala (USA)

"Gender" tanulmányok

MA, akkreditáció: New York Állam Oktatásügyi Hivatala (USA)

MPhil, akkreditáció: Open University (Nagy-Britannia)

Dél-kelet európai tanulmányok

MA, akkreditáció: New York Állam Oktatásügyi Hivatala (USA)

MPhil, akkreditáció: Open University (UK)

Varsó, Lengyelország

Szociológia tanszék:

MA, akkreditáció : Lancaster University (Nagy-Britannia)

PhD, akkreditáció: Lengyel Tudományos Akadémia (Lengyelország)

Interdiszciplináris programok

Budapest, Magyarország

Emberi jogok

MPhil, akkreditáció: Open University.(Nagy-Britannia)

Etnikai kérdések

MA, akkreditáció folyamatban

MPhil, akkreditáció: Open University (Nagy-Britannia)

Társadalomelmélet

Oklevél

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)

97,- Ft

Célratörő Magazin

SIKERKERESŐ
FIATALOK ÉS
PÁLYAMÓDOSÍTÓK
HAVILAPJA

ÁLLÁSKERESÉS

tanácsok

történetek

információk

Lap, hogy

lépj!

- ▶ Jogi, pszichológiai, személyzeti tanácsadó cikkek, önmenedzselés és szemléletmódváltás a munkaerő-piacon, kislexikon
- ▶ Nemzetközi és magyar sikersztori, magyar fiatalok történetei
- ▶ "Mitisír" a sajtó a képzési és munkaerő-piacról, segítő szervezetek, álláshirdetések, kulturális és képzési ajánlatok

***Keressz az újságosoknál, vagy
fizesd elő egy évre 1020 Ft-ért!
Kérj címedre egy tisztelet-
példányt és csekket!***

Célratörő Magazin 1428 BUDAPEST, Pf. 5.
T./F.: 216-2264, 06 (20) 726-526

Delfin Személyiségfejlesztő Stúdió

2073 Tök, Petőfi u. 4. Tel: (06 23) 340 962, mobil: (06 20) 33 55 48

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)

Társaságunk a humán képességek fejlesztését tűzte ki céljául. Ideálunk az olyan ember, aki hajlandó felelősséget vállalni a vele történekeért, aki aktív irányítója életének, egyszerre hasznos és boldog tagja az emberi közösségnek.

Képes a magas szintű, alkotó munkára, amit másokkal együttműködve valósít meg, lelkesíti a kiemelkedő teljesítmény, de ugyanúgy fontos számára a barátokkal, családdal eltöltött idő öröme is. Aki életét a maga teljességében éli.

Elkötelezettséget érzünk:

A humán képességek fejlesztése iránt. A korrekt együttműködés iránt partnereinkkel, megrendelőinkkel, munkatársainkkal. A minőség iránt, a munkában és magánéletben egyaránt. A “delfin stratégia” iránt: a delfin tisztában van céljával, kitart azok mellett és nem állítja magát, mint a ponty. Ugyanakkor nem semmisít meg másokat a céljához vezető úton, mint a cápa, és rendíthetetlenül hisz a “nincs vesztes” megoldásokban.

Stúdióknak tagjai:

Tapasztalt, az élet különböző területein kipróbált szakemberek. Sorainkban található: pszichológus, csoportterapeuta, pedagógus, orvos, logopédus, rekreációs szakember.

Tevékenységi területeink:

Készségfejlesztő és személyiségfejlesztő tréning.

Egyéni és csoportos pszichoterápiák, tanácsadás, szupervízió

Rekreációs, regenerációs, stresszkezelő, AT tanfolyamok.

“Pszicho-sport” tanfolyamok (lovaglás, sí, természetjárás, hegymászás...) Fogyókúras csoport.

Eddig legkeresettebb tréningjeink:

Tréningjeinket folyamatosan fejlesztjük, megrendelőink speciális igényeinek megfelelően újakat dolgozunk ki, igény szerint angol nyelven is

A siker útja: Kolumbusz (tréning a siker lélektanáról.)

Tárgyalástechnika

Kommunikáció

Konfliktus kezelés - kooperáció

Időgazdálkodás

Pozitív gondolkodás

Stresszkezelés

Prezentációs technika

Az eladás pszichológiája

Asszertivitás

Állásvadászat

Referenciák:

AB-AEGON Biztosító Rt, ABN-AMRO Bank, AGIP-FORTE Hotel, ARIUS Kft, Coopers & Lybrand, DYNAsoft Rt, ELTE, Limerence Kft, Phare, Robert Schuman Intézet, TITÁN Rt, VVK Rt.

KUCKÓ BABYSITTER ÉS AU-PAIR IRODA

1027 CSALOGÁNY U. 3/b FÖLDSZÍNT

TEL: 214 1990, 06-20 681 581

NYITVA: 10-17 ÓRÁIG

KUCKÓ BABAHOTEL

1027 BUDAPEST

CSALOGÁNY U. 3/B FÉLEMELET

TEL: 201 4530, 212 2953

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)

Irodánk lehetőséget nyújt minden 18. életévét betöltött fiatal számára, hogy akár külföldön akár belföldön babysitterként illetve au-pairként dolgozzon, előzetesen leellenőrzött családoknál.

Külföldi szállásért, ellátásért, nyelvtanulási lehetőségért az au-pairnek cserébe 5-8 órát kell gyermekfelügyelettel és könnyű házi munkával tölteni. A munkaórát az au-pair határozza meg, ennek arányában kap fizetést.

Belföldön akár külföldi akár belföldi családoknál lehet babysitterként elhelyezkedni, itt lehetőség van mellék- vagy főállásban is dolgozni.

Az elmúlt évben 400 babysittert és au-pairt helyeztünk el Angliában és Budapesten, ez év elejétől azonban a világ majd minden országába tudunk magyar lányokat és fiúkat küldeni au-pairként.

Ez egy nagyszerű lehetőség pár hónapig vagy akár egy évig egy másik országban élni, elsajátítani az ottani nyelvet és megismerni egy nép kultúráját, meglátogatni az adott ország nevezetességeit.

További információkat munkatársaink készséggel nyújtanak irodai telefonszámainkon, illetve a rendezvény ideje alatt az információs pultnál, valamint szeretettel várjuk április 28-án 11:30 kezdődő előadásra

a ZÖLD SZALONBA.

[Ugrás a tartalomjegyzékre](#)